

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta
Odd. pro vědeckou činnost PedF UK Praha
M.D.Rettigové 4
116 39 Praha 1 – Nové Město

Posudek oponenta na dizertační práci

Autor: Mgr. Vít SMELÍK

Téma práce: Dynamika dění: mezi Bergsonem a Deleuzem

Oponent: PhDr. Helena Kalábová, Ph.D.

Autor dizertační práce Mgr. Vít Smelík s názvem „Dynamika dění: mezi Bergsonem a Deleuzem“ v úvodní části textu vysvětluje, že jeho původní záměr byl inspirován výše zmíněnými filozofy, svůj výzkum rozšířil o další autory a širší oblasti, což však přispívá k určité nepřehlednosti až přesycenosti v textu. Inspirující byli pro autora Teilard de Chardin, Lévinas, Jonas, Schelling a další. Autor vycházel dle jeho sdělení z potřeby praktičtější roviny v kontextech dynamiky dění a filosofie. Odůvodňuje tímto záměrem i určitou nesourodost ve smyslu jednotného textu a také obhájí svojí postupnou proměnu původního záměru dizertační práce. Autor využívá tři své práce – texty, které vznikaly postupně a do předložené dizertační práce se snažil je kreativně zakomponovat a sjednotit. Téma dynamiky je dle jeho mínění vždy v popředí, však se snahou jiného náhledu a jiných filosofických úvah. Konkrétně se jedná o části- „Existence a *možnosti svobody* aneb člověk jako pastýř bytí“, „Úpadek současné filosofie: adorace Nicoty *jakožto* Základu Bytí (dláždící cestu nihilismu a postmoderně)“ a „Přirozený svět rodného prostoru jako uskutečnění vědy a filosofie v planetární době“. První část se věnuje metafyzice stvoření a určení role člověka v tomto stvoření. Druhá část se věnuje krizi filosofie a hledání možností nových založení a třetí část se věnuje „vědeckému“ způsobu myšlení. V provázanosti do výzkumu autor prezentuje myšlenku tzv. „znovuzaložení“ počátku v návaznosti na rodový statek. Toto nadále označuje jako místo, kde je možné harmonicky budovat domov pro sebe a své blízké a dle jeho mínění se zde filozofovi nabízí i místo na promýšlení bytostných otázek. Takto je autorem pochopena a následně v textu prezentována dynamika dění, čtenář je provázen od teorie k praxi, s návodem ke konkrétním krokům k dění, však bez nabízení ontologických vhlédů a ve značně zjednodušeném podání a vysvětlení. Autor prostudoval úctyhodný počet literatury ke zvolenému tématu, prezentované závěry jsou podpořeny osobní prezentací víry, což je velmi specifické a mnohdy komplikuje porozumění.

Přínosné v textu dizertační práce spatřuji zejména myšlenky, týkající se problematiky existence člověka v současné postmoderní době, opět však bez možnosti dopřát sobě a případným čtenářům ontologicky založené promýšlení. Dle autora se nejedná se o abstrakci, ale o starost o život ve společenství světa, zmiňován je v této souvislosti živý prostor. Svoboda je vnímána jako zakládající existenciál člověka, prosakující do rodiny, společnosti, ale i celku světa. Je pojata činně, jako aktivita a tvorba. Poukazuje na myšlenky, které jsou člověku bytostné, však nehmotné, domýšlí autor společně s Bergsonem a vysvětluje, že hmota je vlastně realizovanou

myšlenkou. Člověk, který existuje realizací svého životního pohybu ve smyslu pohybu těla a mysli neoddělitelně, je součástí světa a zakládající existenciál svobody je tímto násoben. Poukaz na sounáležitost dynamiky v ideji i praxi je opakovaně zmiňován v založenosti rodového statku, což lze chápat jako rodovou temporální založenost a ukotvený vzorec rodinného schématu, ku prospěchu předloženého textu by bylo dobré doplnit o ontologický vhled s vysvětlení principu nekarteziánského principu vzniku a utváření.

Předložený text dizertační práce je aktuální v kontextu celosvětového dění a problémů, které člověk aktuálně prožívající svůj životní příběh v současné době zakouší. Téma je velmi široké, autorem uchopené s cílem přiblížit současný problémový svět na pozadí myšlenek vybraných filosofů, mnohdy však zjednodušující ve výkladu a mající charakter popisný. Text je díky výše uvedenému dosti náročný, není příliš soudržný a v určitých pasážích je chaotický.

Předloženou dizertační práci Mgr. Víta Smelíka doporučuji k obhajobě s výše uvedenými výhradami, využitelnost však bude složitá ve smyslu „košatého“ textu a rozbíhavého myšlení autora.

Náměty k obhajobě:

1. „Dynamiku dění spatřuji právě v pochopení hlubokého vztahu mezi temporalitou a sukcesivitou, což je má původní Bergsonovská inspirace, která, jak nyní nahlížím, dostala docela širší rozměr. Nicméně takto mne vedla intuice (opět echo Bergsonovy inspirace) v průběhu mého výzkumu a v tom vnímám hlavní výtěžek, novost, mého výzkumu“... (citace z textu dizertační práce str.102), prosím o bližší pojednání a vysvětlení uvedených myšlenek.

2. Osud vesmíru i člověka je závislý do značné míry na člověku samém; jemu je dáno tvořit i ničit. Záleží jen na něm, co ze sebe a ze světa udělá. Budoucnost je otevřená... (str. 97). Prosím o zamyšlení nad současným fenoménem zejména v sociálních vědách, propisující se zejména do praxe pomáhajících profesí, kdy není poskytnutý patřičný prostor pro jedinečnost člověka a jeho „krajinu lidství“. Pokud je takto postupováno, jsou zákonitě opomíjeny bezprostřední jevy a jejich přirozené významy a souvislosti. Tímto vznikají konstrukty, pomysly a schémata a vytrácí se člověk se svým naladěním, jedinečnou existencí.

V Liberci dne 20.07.2024

PhDr. Helena Kalábová, Ph.D.